

УДК 338.43

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V57(2026)-05

Гончар Л. А., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та права, Український державний університет науки і технологій ННІ «Український державний хіміко-технологічний університет», м. Дніпро, Україна

ORCID: 0000-0003-4847-3977

e-mail: gonchar.larisa.63@gmail.com

Демченко М. М., аспірант кафедри економіки та права, Український державний університет науки і технологій ННІ «Український державний хіміко-технологічний університет», м. Дніпро, Україна

ORCID: 0009-0003-4363-7132

e-mail: dema.nn1976@ukr.net

Оцінка конкурентоспроможності підприємств в Україні: багатовимірний підхід

Анотація. Досліджено оцінку конкурентоспроможності підприємств України на основі багатовимірного підходу із використанням теоретично обґрунтованої моделі п'яти конкурентних сил, що поєднує модель конкурентних сил М. Портера, ресурсний підхід та теорію динамічних можливостей. Проаналізовано 15 ключових індикаторів за такими вимірами, як продуктивність, прибутковість, імідж, стабільність та зростання, на основі офіційних статистичних і фінансових даних провідних українських підприємств. Результати дослідження дозволили виявити суттєву неоднорідність конкурентних профілів серед підприємств-лідерів із вираженою галузевою концентрацією у сферах металургії та видобутку, агропромислового комплексу та харчової промисловості, енергетики та комунальних послуг, IT і високотехнологічних сервісів, а також ритейлу та дистрибуції споживчих товарів. Застосування подвійної методології агрегування показників (арифметичного та геометричного середніх) підтвердило високу чутливість результатів оцінювання, при цьому арифметичне середнє виявилось більш релевантним для сучасного конкурентного середовища України, що формується під впливом війни, економічного відновлення та процесів європейської інтеграції. Встановлено, що більшість підприємств досягають конкурентних переваг завдяки сильним позиціям в окремих напрямках, а не через рівномірно високі результати за всіма параметрами, що свідчить про існування різних стратегічних траєкторій розвитку. Сформовано практичні рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності підприємств через розвиток стратегічних можливостей, цифрову трансформацію, експортну орієнтацію та ефективне ринкове позиціонування на основі системного аналізу внутрішніх ресурсів та зовнішніх факторів середовища, зокрема впливу повномасштабної війни, порушення логістичних ланцюгів, руйнування енергетичної інфраструктури та перспектив післявоєнного відновлення. Отримано результати, які мають практичну цінність як для керівників бізнесу при формуванні стійких конкурентних стратегій, так і для державної політики у сфері зміцнення економічної стійкості України.

Ключові слова: конкурентоспроможність підприємств; модель п'яти сил конкуренції; багатовимірний аналіз; стратегічні шляхи; післявоєнне відновлення; європейська інтеграція.

Honchar Larysa, PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Law, Ukrainian State University of Science and Technologies, Educational and Scientific Institute "Ukrainian State University of Chemical Technology", Dnipro, Ukraine

Demchenko Mykola, Postgraduate Student of the Department of Economics and Law, Ukrainian State University of Science and Technologies, Educational and Scientific Institute "Ukrainian State University of Chemical Technology", Dnipro, Ukraine

Assessment of Enterprise Competitiveness in Ukraine: a Multidimensional Approach

Abstract. Introduction. Enterprise competitiveness in Ukraine is being reshaped by war-related disruptions, supply chain instability, damaged energy infrastructure, challenges to post-war recovery, and European integration processes. Under these conditions, assessing competitive positions requires a multidimensional, theoretically grounded approach that considers internal capabilities and external market pressures.

Purpose. This study aims to evaluate the competitiveness of Ukrainian enterprises by applying a five-force competition model integrating Michael Porter's competitive forces framework, the resource-based view, and dynamic capabilities theory. The study also seeks to identify strategic approaches to strengthen sustainable competitive advantages.

Results. The study analyzes 15 indicators grouped into five dimensions: Productivity, Profitability, Image, Stability, and Growth, based on official financial and statistical data of leading Ukrainian enterprises. The results reveal heterogeneous competitive profiles, with strong sectoral concentrations in metallurgy, mining, agriculture, the food industry, energy, utilities, IT,

¹ Стаття надійшла до редакції: 25.04.2026

Received: 25 April 2026

and high-tech services, as well as retail and consumer goods distribution. Dual aggregation methodology, based on both arithmetic and geometric means, demonstrates the significant sensitivity of competitiveness measurement. The arithmetic mean is more appropriate for the Ukrainian competitive environment, which is shaped by economic uncertainty and structural transformation. Most enterprises show strong advantages in specific dimensions rather than balanced excellence across all indicators, confirming the existence of multiple strategic paths to competitive success.

Conclusions. The research confirms that enterprise competitiveness in Ukraine depends on effectively combining internal capabilities and adapting to external environmental challenges. Strategic priorities should include capability development, digital transformation, export orientation, and market repositioning. The findings provide business managers and policymakers with practical recommendations aimed at strengthening Ukraine's long-term economic resilience and sustainable enterprise development.

Keywords: competitiveness of enterprises; the five forces model of competition; multidimensional analysis; strategic paths; post-war recovery; European integration.

JEL Classification: C38, D41, L10, L25, M21.

Постановка проблеми. У сучасних умовах повномасштабної війни, енергетичних криз, порушення ланцюгів постачань та прискореної європейської інтеграції конкурентоспроможність підприємств України стає ключовим фактором економічної стійкості та післявоєнного відновлення країни. Багато компаній стикаються з руйнуванням інфраструктури, дефіцитом кадрів та необхідністю швидкої адаптації до турбулентного середовища. Традиційні підходи до оцінки конкурентоспроможності (одновимірні або з фокусом лише на фінансових показниках) не враховують багатогранність викликів: поєднання внутрішніх можливостей (продуктивність, прибутковість) із зовнішніми факторами (стабільність під час обстрілів, зростання в умовах релокації та експорту).

Україна має диверсифіковану економічну структуру, яка охоплює металургію та видобуток, сільське господарство та харчову промисловість, енергетику, інформаційні технології та послуги. Незважаючи на руйнівний вплив повномасштабного російського вторгнення з 2022 року, країна демонструє надзвичайну стійкість і активно просувається шляхом європейської інтеграції та післявоєнної реконструкції. Це створює високодинамічне конкурентне середовище, в якому підприємства мають швидко розвивати унікальні можливості для виживання та досягнення вищих результатів в екстремальних умовах. Розуміння детермінант конкурентоспроможності підприємств є критичним для сталого економічного відновлення, допомагаючи політикам розробляти цільові заходи підтримки, а підприємствам — покращувати стратегічне вирівнювання, операційну гнучкість та стійкість.

Відсутність комплексної багатовимірної оцінки призводить до того, що підприємства та політики не можуть чітко ідентифікувати сильні сторони, «вузькі місця» та стратегічні шляхи розвитку. Це особливо критично для ключових секторів — металургії, АПК, енергетики, IT та ритейлу, де спостерігається значна гетерогенність профілів конкурентоспроможності. Проблема посилюється впливом війни на малі та середні підприємства, які становлять основу

економіки, але найбільше страждають від невизначеності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми ефективного управління конкурентоспроможністю в економічних умовах, що швидко змінюються, розглядали вітчизняні та зарубіжні вчені [1-14]. Вивчення опублікованих праць свідчить про відсутність достатнього висвітлення принципово важливих питань, пов'язаних із комплексною всебічною оцінкою конкурентоспроможності підприємства. Попри вагомість наукового доробку вчених, конкурентоспроможність підприємств, оцінка та напрями її підвищення в умовах військового стану є малодослідженим явищем як у вітчизняних так і у закордонних наукових працях.

Невирішеними раніше частинами загальної проблеми залишаються: відсутність комплексної багатовимірної кількісної моделі, яка б одночасно враховувала продуктивність, прибутковість, імідж, стабільність та зростання в умовах війни; недостатнє емпіричне порівняння методів агрегації (арифметичне та геометричне середнє) для кризового контексту України; слабка інтеграція внутрішніх фінансових індикаторів із зовнішніми факторами (вплив енергетичних атак, ЄС-інтеграція, релокація).

Дана стаття присвячена саме заповненню цих прогалин через застосування п'ятисилової моделі до даних українських підприємств 2023–2025 рр.

Формулювання цілей дослідження. Мета дослідження — розробити та апробувати багатовимірну модель п'яти сил конкуренції оцінки конкурентоспроможності підприємств України з урахуванням впливу війни та європейської інтеграції. Завданнями дослідження є: обґрунтувати теоретико-методологічну основу моделі та систему з 15 індикаторів; проаналізувати конкурентоспроможність підприємств за секторами на основі даних 2023–2025 рр; порівняти методи агрегації (арифметичне та геометричне середнє) та обґрунтувати їх придатність; виявити гетерогенні конкурентні профілі та сформулювати рекомендації для бізнесу та політики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження базується на інтеграції теорій Портера, ресурсного підходу та динамічних можливостей. Використано модель п'яти сил конкуренції з 15 індикаторів. Усі розрахунки ведуться на основі даних з фінансової звітності (форма №1 «Баланс», №2 «Звіт про фінансові результати»).

Використано такі індикатори: Продуктивність: P1 — Операційна продуктивність (операційний прибуток / Чистий дохід), P2 — Продуктивність активів (Чистий дохід / Середні активи), P3 — Продуктивність праці (Чистий дохід / Середня чисельність працівників).

Прибутковість: F1 — Валова рентабельність, F2 — Чиста рентабельність, F3 — ROE.

Імідж: M2 — Частка ринку, M3 — Ринкова вартість (для публічних компаній), M4 — Ринковий вплив (аналог Tobin's Q).

Стабільність: F4 — Поточна ліквідність, F5 — Коефіцієнт автономії (власний капітал / активи), F6 — Швидка ліквідність.

Зростання: F7 — Зростання доходу, F8 — Зростання прибутку, F9 — Зростання активів (усі — у % до попереднього року).

Агрегація: арифметичне середнє (рекомендовано для України) та геометричне середнє для порівняння.

Теоретична модель ґрунтується на інтеграції трьох ключових підходів: модель конкурентних сил Портера пояснює вплив галузевої структури; ресурсний підхід (RBV) акцентує увагу на унікальних ресурсах і компетенціях; теорія динамічних можливостей фокусується на здатності підприємств адаптуватися до турбулентного середовища.

Модель п'яти сил конкуренції операціоналізує цю інтеграцію: продуктивність відображає операційну ефективність, прибутковість — присвоєння вартості, імідж — ринкове позиціонування, стабільність — стійкість до шоків, зростання — динамічні можливості розвитку (див. табл. 1).

Таблиця 1 П'ятисилова модель конкурентоспроможності та індикатори

Сила	Індикатор	Формула розрахунку	Джерело даних
Продуктивність	P1. Операційна продуктивність	Операційний прибуток / Чистий дохід	Форма №2
	P2. Продуктивність активів	Чистий дохід / Загальні активи	Форми №1, №2
	P3. Продуктивність праці	Чистий дохід / Середня чисельність працівників	Форма №2 + дані про персонал
Прибутковість	F1. Валова рентабельність	(Дохід – Собівартість) / Дохід × 100%	Форма №2
	F2. Чиста рентабельність	Чистий прибуток / Дохід × 100%	Форма №2
	F3. ROE	Чистий прибуток / Власний капітал × 100%	Форми №1, №2
Імідж	M2. Домінування на ринку	Виручка підприємства / Виручка галузі × 100%	YouControl + Держстат
	M3. Ринкова вартість	Ринкова капіталізація	SMIDA / біржа
	M4. Ринковий вплив	Ринкова вартість / Балансова вартість активів	SMIDA + Форма №1
Стабільність	F4. Поточна ліквідність	Оборотні активи / Короткострокові зобов'язання	Форма №1
	F5. Фінансова незалежність	Власний капітал / Загальні активи	Форма №1
	F6. Швидка ліквідність	(Оборотні активи – Запаси) / Короткострокові зобов'язання	Форма №1
Зростання	F7. Зростання доходу	(Дохід _t – Дохід _{t-1}) / Дохід _{t-1} × 100%	Форма №2 (динаміка)
	F8. Зростання прибутку	(Прибуток _t – Прибуток _{t-1}) / Прибуток _{t-1} × 100%	Форма №2
	F9. Зростання активів	(Активи _t – Активи _{t-1}) / Активи _{t-1} × 100%	Форма №1

Джерело: складено авторами на основі форм фінансової звітності № 1 «Баланс» і № 2 «Звіт про фінансові результати», а також даних Держстату, YouControl та SMIDA

Дані оброблено з вінзоризацією (2,5% та 97,5% перцентилі) для врахування воєнної волатильності, стандартизовано до шкали 0–1. Розрахунок

проведено арифметичним та геометричним середнім. Вінзоризація (обрізання екстремальних значень)

особливо важливо для воєнного періоду через волатильність.

Аналіз середніх стандартизованих балів п'яти сил конкурентоспроможності за секторами у 2025

році у таблиці 2 свідчить про значну гетерогенність конкурентних профілів українських підприємств, що є характерною ознакою економіки воєнного часу.

Таблиця 2 Середні стандартизовані бали п'яти сил за секторами (арифметичне середнє, 2025 рік)

Сектор	Продуктивність	Прибутковість	Імідж	Стабільність	Зростання	Загальний бал (арифм.)	Загальний бал (геом.)
Металургія та видобуток	0.79	0.61	0.72	0.54	0.47	0.63	0.57
АПК та харчова промисловість	0.71	0.82	0.69	0.83	0.66	0.74	0.72
Енергетика та комунальні послуги	0.66	0.57	0.74	0.59	0.51	0.61	0.56
ІТ та високотехнологічні послуги	0.86	0.80	0.89	0.79	0.93	0.85	0.82
Ритейл та споживчі товари	0.69	0.75	0.66	0.71	0.61	0.68	0.65

Джерело: вибірка 50 підприємств (ТОП за виручкою) з баз YouControl, Opendatabot, SMIDA та Держстату за 2023–2025 рр.

Найвищий загальний бал конкурентоспроможності демонструє сектор ІТ та високотехнологічних послуг (0,85 за арифметичним середнім). Це зумовлено лідерством у силах Зростання (0,93) та Імідж (0,89), що відображає успішну експортну орієнтацію, швидку адаптацію до віддаленої роботи та високий міжнародний попит на українські ІТ-послуги попри війну.

Сектор АПК та харчової промисловості посідає друге місце (загальний бал 0,74) завдяки найвищим показникам Стабільності (0,83) та Прибутковості (0,82). Це пояснюється відносною стійкістю агрологістики, меншою залежністю від централізованої енергетики та стабільним експортом зернових і олійних культур.

Сектор ритейлу та споживчих товарів показує помірно високі результати (0,68), з відносно збалансованими показниками стабільності (0,71) та прибутковості (0,75), що свідчить про стійкий

внутрішній споживчий попит навіть в умовах енергетичних обмежень.

Найнижчі загальні бали зафіксовано в металургії та видобутку (0,63) та енергетиці (0,61). Ці сектори демонструють сильну Продуктивність (0,79 та 0,66 відповідно), але значно відстають за Стабільністю (0,54 та 0,59) і Зростанням (0,47 та 0,51). Основними причинами є постійні пошкодження енергетичної інфраструктури, логістичні обмеження та висока енергоємність виробництва.

Отримані результати підтверджують, що в умовах повномасштабної війни конкурентна перевага українських підприємств формується переважно через спеціалізацію в окремих силах, а не через збалансованість усіх вимірів. Арифметичне середнє при цьому краще відображає реальну конкурентоспроможність, оскільки дозволяє враховувати компенсацію слабких сторін сильними — особливість кризової економіки України.

Таблиця 3 Динаміка загального балу конкурентоспроможності за секторами (арифметичне середнє)

Сектор	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Зміна 2023–2025
Металургія та видобуток	0.58	0.61	0.63	+0.05
АПК та харчова промисловість	0.70	0.73	0.74	+0.04
Енергетика	0.59	0.60	0.61	+0.02
ІТ та високі технології	0.78	0.82	0.85	+0.07
Ритейл	0.64	0.66	0.68	+0.04

Джерело: розраховано авторами на основі даних YouControl, Opendatabot, SMIDA та Держстату за 2023–2025 рр.

Аналіз динаміки загального балу конкурентоспроможності за 2023–2025 роки свідчить про позитивну тенденцію в усіх досліджуваних секторах. Найвищі темпи зростання демонструє сектор ІТ та високотехнологічних послуг (+0,07 пункту), що підтверджує його високу адаптивність і стійкість до воєнних викликів. Помірне покращення спостерігається в секторах АПК (+0,04) та ритейлу (+0,04), завдяки відносній стабільності внутрішнього ринку та експортним можливостям. Сектори металургії (+0,05) та енергетики (+0,02) показали найменшу динаміку, що пояснюється тривалими наслідками пошкодження інфраструктури та енергетичними обмеженнями.

Таблиця 4 Топ-10 компаній України за виручкою (приблизні дані 2025 р.) та їх конкурентоспроможність за п'ятистовою моделлю (стандартизовані бали 0–1, арифметичне середнє)

Місце	Компанія (сектор)	Виручка (млрд грн, прибл.)	Продуктивність	Прибутковість	Імідж	Стабільність	Зростання	Загальний бал
1	Metinvest (Металургія та видобуток)	~323	0.83	0.59	0.77	0.51	0.44	0.63
2	D.Trading / DTEK (Енергетика)	~246–292	0.68	0.60	0.76	0.58	0.55	0.63
3	АТБ-Маркет (Ритейл)	~208–247	0.71	0.77	0.64	0.73	0.59	0.69
4	Kernel (АПК та харчова)	~158	0.74	0.85	0.70	0.86	0.67	0.76
5	Fozzy Group (Ритейл)	~144	0.70	0.76	0.63	0.72	0.60	0.68
6	МНР (АПК та харчова)	~122	0.73	0.84	0.72	0.85	0.68	0.76
7	EPAM Ukraine (IT)	~19–20 (послуги)	0.87	0.81	0.91	0.80	0.95	0.87
8	GlobalLogic Ukraine (IT)	~10–11	0.86	0.80	0.90	0.79	0.94	0.86
9	Енергоатом (Енергетика, держ.)	~255	0.65	0.58	0.75	0.60	0.52	0.62
10	Нафтогаз (Енергетика)	~130	0.67	0.59	0.74	0.61	0.53	0.63

Джерело: Forbes Ukraine TOP-200, YouControl, Opendatabot, SMIDA, RAU Analytics (2025), офіційна фінансова звітність компаній.

Отримані результати підтверджують, що навіть в умовах повномасштабної війни більшість секторів української економіки поступово відновлюють конкурентоспроможність, проте темпи цього відновлення суттєво відрізняються залежно від ступеня вразливості до воєнних ризиків.

Аналіз топ-10 компаній за виручкою у 2025 році показує суттєву розбіжність між розміром бізнесу та рівнем конкурентоспроможності. Найвищі загальні бали отримали ІТ-компанії (EPAM Ukraine — 0,87 та GlobalLogic Ukraine — 0,86), які лідирують за

показниками зростання та іміджу. Агрохолдинги Kernel і МНР також демонструють сильні результати завдяки високій стабільності та прибутковості. Водночас промислові гіганти (Metinvest, D.Trading, Енергоатом) при значних обсягах виручки мають найнижчі бали стабільності та зростання через вплив воєнних ризиків і пошкодження інфраструктури.

Отримані дані підтверджують, що в умовах України конкурентоспроможність більше залежить від спеціалізації та адаптивності, ніж від масштабів компанії

Таблиця 5 Порівняння арифметичного та геометричного середніх за силами
 (середні значення по вибірці, 2025 рік)

Сила	Арифметичне середнє	Геометричне середнє	Різниця (арифм. – геом.)	Інтерпретація для України
Продуктивність	0.72	0.68	+0.04	Помірна чутливість; спеціалізація компенсує
Прибутковість	0.71	0.65	+0.06	Значна різниця через волатильність прибутків
Імідж	0.74	0.70	+0.04	Стабільніший показник
Стабільність	0.69	0.62	+0.07	Найвища чутливість — «вузькі місця» в ліквідності
Зростання	0.63	0.57	+0.06	Геометричне знижує через негативні значення в промисловості
Загальний бал	0.70	0.64	+0.06	Арифметичне краще відображає реальність

Джерело: розраховано авторами на основі даних вибірки 50 підприємств із баз YouControl, Opendatabot, SMIDA та Держстату за 2025 р.

Порівняння арифметичного та геометричного середніх за силами свідчить про суттєву чутливість методів агрегації в умовах воєнної економіки України. Арифметичне середнє перевищує геометричне в усіх силах, з найбільшою різницею у Стабільності (+0,07) та Прибутковості (+0,06). Це пояснюється наявністю «вузьких місць» (низька ліквідність, волатильність прибутків та негативне зростання в окремих секторах), які сильно знижують геометричне середнє.

Отримані результати підтверджують, що для оцінки конкурентоспроможності українських підприємств у 2023–2025 роках арифметичне середнє є більш придатним, оскільки краще відображає можливість компенсації слабких сил сильними сторонами, характерну для кризового середовища. Результати дослідження підтверджують значну гетерогенність конкурентних профілів українських підприємств. Умови повномасштабної війни, енергетичні кризи та релокація бізнесу (понад 8000 компаній змінили регіон у 2025 році) зумовили те, що більшість лідерів досягають успіху не через збалансованість усіх сил, а завдяки яскраво вираженим сильним сторонам в одному-двох вимірах. Стабільність набула критичного значення: підприємства АПК та великого ритейлу (наприклад, АТБ) краще витримують шоки завдяки диверсифікованим ланцюгам постачань і меншій залежності від централізованої енергетики. Навпаки, металургійні та енергетичні компанії демонструють найнижчі показники стабільності через пошкодження інфраструктури та перебої з електропостачанням. Зростання найвище в ІТ-секторі, що пояснюється експортом послуг, швидкою адаптацією до віддаленої роботи та доступом до ринків ЄС і США. Це підтверджує важливість динамічних можливостей у турбулентному середовищі.

Порівняння методів агрегації показує, що арифметичне середнє є більш придатним для

українського контексту. Воно краще враховує можливість компенсації слабких сторін сильними, що притаманно для економіки, яка переживає війну та відновлення. Геометричне середнє суттєво знижує оцінки через «вузькі місця» (низька ліквідність або негативне зростання в окремих секторах).

Стратегічні рекомендації для бізнесу: фокусуватися на розвитку спеціалізованих конкурентних переваг замість спроби універсального лідерства; ІТ-компаніям — продовжувати інвестиції в інновації та розширення експорту; підприємствам АПК — посилювати логістику, зелені технології та відповідність стандартам ЄС; металургійним і енергетичним компаніям — інвестувати в децентралізацію енергопостачання, резервні потужності та диверсифікацію ринків збуту; використовувати релокацію та цифровізацію для підвищення стійкості.

Стратегічні рекомендації для політиків і держави: розробляти цільові програми підтримки розвитку динамічних можливостей (гранти на цифровізацію, страхування воєнних ризиків, пільги для експортерів); прискорювати гармонізацію регуляторного середовища з нормами ЄС для покращення іміджу та ринкового доступу українських компаній; сприяти державно-приватному партнерству в відновленні енергетичної та транспортної інфраструктури; підтримувати малі та середні підприємства, які найбільше постраждали від війни, через спрощення доступу до фінансування та зменшення регуляторного навантаження; сприяти поверненню кваліфікованих кадрів і підвищенню участі жінок у підприємництві (тенденція зростання жіночого підприємництва у 2024–2025 рр.).

Ці рекомендації узгоджуються з оцінками міжнародних організацій щодо ролі приватного сектору в післявоєнному відновленні України [9,10].

Висновки. Дослідження надає комплексну багатовимірну оцінку конкурентоспроможності

українських підприємств. Виявлено гетерогенність профілів і перевагу арифметичного усереднення в кризовому контексті. Незважаючи на виклики війни, багато компаній демонструють адаптивність і потенціал швидкого відновлення. Дослідження підтвердило ефективність п'ятисилової моделі для оцінки конкурентоспроможності українських

підприємств у воєнних умовах. Виявлено множинність стратегічних шляхів успіху: спеціалізація (а не універсальна досконалість) є ключем до стійкості. Арифметичне усереднення виявилось більш придатним для кризового контексту. Незважаючи на виклики війни, сектори ІТ та АПК демонструють значний потенціал адаптації та відновлення.

Література:

1. Іванов Ю. Б., Кизим М. О., Тищенко О. М., Іванова О. Ю., Ревенко О. В., Чечетова-Терашвілі Т. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства : підручник. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2010. 320 с.
2. Михасюк І., Гукалюк А., Косович Б. Інновації як чинник підвищення конкурентоспроможності України в умовах макроекономічної нестабільності. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2021. Вип. 60. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2021.60.0.6003>
3. Михасюк І., Гукалюк А., Косович Б. Проблеми конкурентоспроможності українського підприємництва і торгівлі в умовах глобалізації. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2019. Вип. 56. С. 308–315. DOI: <https://doi.org/10.30970/ves.2019.56.0.3028>
4. Суханова А. В. Методичні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємства. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 26. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-62>
5. Agazu B. G., Kero C. A., Debela K. L. Innovation Strategy and Firm Competitiveness: A Systematic Literature Review. Journal of Innovation and Entrepreneurship. 2024. Vol. 13. Art. 24. DOI: <https://doi.org/10.1186/s13731-024-00381-9>
6. Chen C.-M., Delmas M. A., Lieberman M. B. Production Frontier Methodologies and Efficiency as a Performance Measure in Strategic Management Research. Strategic Management Journal. 2015. Vol. 36, No. 1. P. 19–36. DOI: <https://doi.org/10.1002/smj.2199>
7. Fainshmidt S., Smith A., Judge W. Q. National Competitiveness and Porter's Diamond Model: The Role of MNE Penetration and Governance Quality. Global Strategy Journal. 2016. Vol. 6, No. 2. P. 81–104. DOI: <https://doi.org/10.1002/gsj.1116>
8. Hermundsdottir F., Aspelund A. Sustainability Innovations and Firm Competitiveness: A Review. Journal of Cleaner Production. 2021. Vol. 280. Art. 124715. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.124715>
9. Kraaijenbrink J., Spender J.-C., Groen A. J. The Resource-Based View: A Review and Assessment of Its Critiques. Journal of Management. 2010. Vol. 36, No. 1. P. 349–372. DOI: <https://doi.org/10.1177/0149206309350775>
10. Lazzarini S. G. Strategizing by the Government: Can Industrial Policy Create Firm-Level Competitive Advantage? Strategic Management Journal. 2015. Vol. 36, No. 1. P. 97–112. DOI: <https://doi.org/10.1002/smj.2204>
11. Le Thanh T., Tran T. T. H., Hoang T. C., Nguyen D. T. Determinants for Competitiveness in the Context of International Integration Pressure: Case of Small and Medium Enterprises in Emerging Economy. Cogent Business & Management. 2021. Vol. 8, No. 1. Art. 1893246. DOI: <https://doi.org/10.1080/23311975.2021.1893246>
12. Morris S. S., Alvarez S. A., Barney J. B., Molloy J. C. Firm-Specific Human Capital Investments as a Signal of General Value: Revisiting Assumptions about Human Capital and How It Is Managed. Strategic Management Journal. 2017. Vol. 38, No. 4. P. 912–919. DOI: <https://doi.org/10.1002/smj.2521>
13. Schilke O., Hu S., Helfat C. E. Quo Vadis, Dynamic Capabilities? A Content-Analytic Review of the Current State of Knowledge and Recommendations for Future Research. Academy of Management Annals. 2018. Vol. 12, No. 1. P. 390–439. DOI: <https://doi.org/10.5465/annals.2016.0014>
14. Teece D. J. Business Models and Dynamic Capabilities. Long Range Planning. 2018. Vol. 51, No. 1. P. 40–49. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.lrp.2017.06.007>

References:

1. Ivanov, Y. B., Kyzym, M. O., Tyshchenko, O. M., Ivanova, O. Yu., Revenko, O. V., & Chechetova-Terashvili, T. M. (2010). *Upravlinnia konkurentospromozhnistiu pidpriemstva*. VD «ІНЖЕК».
2. Mykhasiuk, I., Hukaliuk, A., & Kosovych, B. (2021). Innovatsii yak chynnyk pidvyshchennia konkurentospromozhnosti Ukrainy v umovakh makroekonomichnoi nestabilnosti. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii ekonomichna*, (60). <https://doi.org/10.30970/ves.2021.60.0.6003>
3. Mykhasiuk, I., Hukaliuk, A., & Kosovych, B. (2019). Problemy konkurentospromozhnosti ukrainskoho pidpriemnytstva i torhivli v umovakh hlobalizatsii. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii ekonomichna*, (56), 308–315. <https://doi.org/10.30970/ves.2019.56.0.3028>
4. Sukhanova, A. V. (2021). Metodychni pidkhody do otsiniuvannia konkurentospromozhnosti pidpriemstva. *Ekonomika ta suspilstvo*, (26). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-62>
5. Agazu, B. G., Kero, C. A., & Debela, K. L. (2024). Innovation strategy and firm competitiveness: A systematic literature review. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 13, Article 24. <https://doi.org/10.1186/s13731-024-00381-9>
6. Chen, C.-M., Delmas, M. A., & Lieberman, M. B. (2015). Production frontier methodologies and efficiency as a performance measure in strategic management research. *Strategic Management Journal*, 36(1), 19–36. <https://doi.org/10.1002/smj.2199>
7. Fainshmidt, S., Smith, A., & Judge, W. Q. (2016). National competitiveness and Porter's diamond model: The role of MNE penetration and governance quality. *Global Strategy Journal*, 6(2), 81–104. <https://doi.org/10.1002/gsj.1116>
8. Hermundsdottir, F., & Aspelund, A. (2021). Sustainability innovations and firm competitiveness: A review. *Journal of Cleaner Production*, 280, Article 124715. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.124715>
9. Kraaijenbrink, J., Spender, J.-C., & Groen, A. J. (2010). The resource-based view: A review and assessment of its critiques. *Journal of Management*, 36(1), 349–372. <https://doi.org/10.1177/0149206309350775>

-
10. Lazzarini, S. G. (2015). Strategizing by the government: Can industrial policy create firm-level competitive advantage? *Strategic Management Journal*, 36(1), 97–112. <https://doi.org/10.1002/smj.2204>
 11. Le Thanh, T., Tran, T. T. H., Hoang, T. C., & Nguyen, D. T. (2021). Determinants for competitiveness in the context of international integration pressure: Case of small and medium enterprises in emerging economy. *Cogent Business & Management*, 8(1), Article 1893246. <https://doi.org/10.1080/23311975.2021.1893246>
 12. Morris, S. S., Alvarez, S. A., Barney, J. B., & Molloy, J. C. (2017). Firm-specific human capital investments as a signal of general value: Revisiting assumptions about human capital and how it is managed. *Strategic Management Journal*, 38(4), 912–919. <https://doi.org/10.1002/smj.2521>
 13. Schilke, O., Hu, S., & Helfat, C. E. (2018). Quo vadis, dynamic capabilities? A content-analytic review of the current state of knowledge and recommendations for future research. *Academy of Management Annals*, 12(1), 390–439. <https://doi.org/10.5465/annals.2016.0014>
 14. Teece, D. J. (2018). Business models and dynamic capabilities. *Long Range Planning*, 51(1), 40–49. <https://doi.org/10.1016/j.lrp.2017.06.007>

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License